

Loodushariduse õppeprogramm

Keskkonnateadlikkuse ja rohetehnoloogiate õpiõu 7.-9. klassile Viljandimaal

Keskkonnateadlikkuse ja rohetehnoloogiate õpiõues räägime praktilise loodushoiu, keskkonnateadlikkuse ja rohetehnoloogiate. Arutleme ringmajanduse, prügi sorteerimise, uute tehnoloogiate ning keskkonnahoidliku käitumisega seotud aktuaalsete probleemide ja lahendusvõimaluste üle, lahendame praktilisi ülesandeid.

Programmi sihtrühm: 7.-9. klass, kuni 25 õpilast, suuremat gruppi käsitletakse vajadusel ja kokkuleppel kahe klassina ning kaasatakse täiendav juhendaja.

Programm kestab 3 tundi ja sobib läbimiseks igal aastaajal. Vahendid õpperetke juhendaja poolt.

Pakume programmi läbiviimiseks Uuealle talumetsa ja õpiõue Viljandimaal Kolga-Jaani lähistel. Uuealle talumets on ligikaudu kümne hektari suurune keskkonnasõbralikult majandatav PEFC sertifikaadiga talumets, mille majandamisel arvestatakse püsimetsanduse põhimõtteid. Uuealle on üle 140 aastase ajaloo maaüksus Viljandimaal. Soovi korral võib aga õppeprogrammi läbi viia ka mujal – koolilähedasel õuealal või õppeprogrammi korraldaja poolt organiseeritud õppeala. Õpiõue läbiviimise saab kohandada ka liikumise erivajadusega õpilastele.

Õppeprogrammi eesmärgid

Õpitulemus: õpilastel on arusaam loodushoiu olulisusest, õpilastel on teadmised säästliku ja jätkusuutliku käitumise ning nende rakendamise kohta. Õpilastel on esmased teadmised ringmajandusest, rohetehnoloogiatest ja kliimamuutuste mõjust Eesti loodusele ning meeskonnatöö ja kaasamise oskused.

Seosed riikliku õppekavaga: mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes; oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi. Õppeprogrammis tutvustatav seotakse osaleva klassi ainekavaga riikliku õppekava baasil (nt 7. klass: mõõtmised ja tulemuste esitamine, aine olekud, sademed, väärtused ja väärtushinnangud, tervis ja tervislik elustiil, kehaline aktiivsus; 8. klass: kodanikuühiskond, suhtlemisoskus, inimtegevusega kaasnevad keskkonnaprobleemid, veestik; 9. klass: majandusgeograafia, tarbimine, Eesti kliima ja seda kujundavad tegurid).

Seosed riikliku õppekavaga (gümnaasium): kultuuri- ja väärtuspädevus – tajuda, analüüsida ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega; väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; sotsiaalne ja kodanikupädevus – suutlikkus mõista globaalprobleeme, võtta kaasvastutus nende lahendamise eest; väärtustada ja järgida jätkusuutliku arengu põhimõtteid; tunnetada end dialoogivõimelise ühiskonnaliikmena Eesti, Euroopa ja kogu maailma kontekstis; keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.

Seosed keskkonnateadlikkuse ja säästva arengu teemadega: käsitletakse keskkonnakaitse ning looduskaitseliste tegevuste olulisust, säästlikku ja jätkusuutliku looduskasutust ning käitumist looduses, arutletakse kliimamuutuste mõju üle Eesti loodusele.

Õppeprogrammi sisu ja metoodika

Õppeprogrammis käsitletakse seostatult loodus- kultuuri-, sotsiaalset ja majanduslikku keskkonda ning on kujundatud sisult terviklik teaduspõhine programm, mis sisaldab eesmärgipäraseid ja programmi eesmärkide saavutamist toetavaid mõtestatud tegevusi. Kasutame mitmekesiseid kaasavaid õppemeetodeid, kohandades tegevused vastavale sihtrühmale. Lahendame praktilisi ülesandeid ja teeme katseid.

Õppeprogrammi raames käsitletakse seitset teemat. Õpitoa läbimisel looduses on 7 temaatilist rajapunkti. Osalejatele antakse tööleht, mis sisaldab teemakohaseid kontrollküsimusi ning viiteid veebilehtedele ja filmidele. Töölehte saab kasutada nii rajal kui raja läbimise järgselt iseseisva või rühmatööna.

Teemad:

1. Mina ja keskkond (20 minutit)
2. Loodus – kooslused, elurikkus ja ökosüsteemid (20 minutit)
3. Keskkonnateadlik käitumine ja igapäevane loodushoid (20 minutit)
4. Looduskasutus ja ringmajandus (20 minutit)
5. Rohetehnoloogiad ja uued rakendused meie ümber (25 minutit)
6. Innovatsioon - kuidas lahendused ideedest igapäevaellu jõuavad? (25 minutit)
7. Väärtused, huvid ja koostöö (20 minutit)

Õppekeskkond

Õpiõue asukohaks võib olenevalt aastaajast olla klassiruum, koolilähedane õueala või õpiõue korraldaja poolt organiseeritud õpperuum või õppeala vabas looduses. Õpiõue saame läbi viia nii kooli poolt pakutud kui meie valitud sobivas keskkonnas ja asukohas. Omalt poolt pakume programmi läbiviimiseks Uuealle talumetsa ja õpiõue Viljandimaal Kolga-Jaani lähistel. Õpiõue käigus läbitakse ligikaudu 4 km ning õpiõue teemapunkte käsitletakse vastavates teemapunktides rajal.

Juhendajad

Õppeprogrammi peamine läbiviija on Raul Savimaa, Eesti Looduskaitse Seltsi, Eesti Keskkonnahariduse Ühingu ja Püsimetsaühistu liige. Juhendaja on 2019. aastal läbinud Luua Metsanduskooli täiendkoolituse kursused matkajuhi ja metsakasvatuse aluste alal ning 2022 Eesti Maaülikooli täiendkoolituse kursuse loodusturismi alal. 2020. aastal läbinud SA Tartu Keskkonnahariduse Keskuse täiendkoolitused „Mets ja kestliku arengu haridus“ ning „Sood ja kestliku arengu haridus“ ning Eesti Keskkonnahariduse Ühingu koolitused „Kliimamuutused tänases infoväljas – alternatiivsed tõed ja väärmõisted“ (2020. aastal), „Päev metsas: mis on püsimetsandus ja kuidas seda hariduses tutvustada?“ (2020. aastal), „Kuidas haridus ja digi kokku sobivad?“ (2021. aastal) ja pärandkooslustest (2022. aastal). Õppeprogrammi läbiviijal on pikaajaline praktiline keskkonnateadlikkuse, looduskaitse, metsandus-alane ning loodusretkede, kursuste, seminaride ja õppepäevade läbiviimise kogemus. Retkejuht tunneb põhjalikult konkreetset õppekeskkonda, kus õppeprogramm läbi viiakse. Suuremate rühmade või mitme klassi korral kaasatakse vajadusel täiendavad sobivad juhendajad.

Õpperühma saatva õpetaja roll: õppekäigu kokkuleppimisel täpsustada õpperühma suurust, vanust ja võimalikke erivajadusi ning soovi korral täpsemat fookust. Õppekäigu ajal eeldame, et õpetaja tagab osalejate võimalikult asjakohase ja distsiplineeritud käitumise ning osaleb soovi korral omal äranägemisel kõikides moodulites.

Hindamine ja tagasiside

Eesmärkides kirjeldatud õpiväljundite saavutamist hinnatakse esmaselt retkejuhi poolt jooksvalt iga mooduli lõpus ning ühiselt suuliselt õppeprogrammi lõpus kokkuvõtete ja tagasiside arutelul.

Programmis osalenud õpetajalt küsitakse tagasisidet õppeprogrammi kvaliteedi kohta e-kirjaga kahe nädala jooksul. Õpetajale pakutakse võimalust arutada kahe nädala jooksul peale kirjaliku tagasiside andmist tagasisidet ja parendusettepanekuid.

Programmi kirjeldus koostatud aprill 2022.

Programmi koostaja: Uuealle talumets ja õpiõue, SelgeSiht Loodushariduskeskus (SelgeSiht OÜ)
telefon 5918 8000; e-post ueealle@ueealle.ee,
<https://selgesiht.eu/loodushariduse-oppeprogrammiviljandimaal/>

SelgeSiht OÜ, Reg. 14602228
Iva 12 Tallinn 12618
telefon 5918 9000; e-post loodusharidus@selgesiht.ee
<https://selgesiht.ee/loodusharidus/>

SelgeSiht
loodusharidus ja metsamatkad